

Reactie Belangenvereniging intensieve kindzorg (BVIKZ) d.d. 15-01-2021

Het doel van dit wetsvoorstel is dat kinderen en jongeren, die op school niet (voldoende) tot ontwikkeling kunnen komen, maar wél leerbaar zijn, d.m.v. een vrijstelling van de leerplicht niet langer buiten spel worden gezet.

BVIKZ is het geheel eens dat met dit wetsvoorstel, waar nu sprake van is, het doel heeft om de wettelijke basis van het leerrecht vast te leggen en te versterken. Het vastleggen/verankeren van dit wetsvoorstel is volgens ons essentieel voor het realiseren van een inclusief onderwijs. Hierbij is het van belang dat het internationale kinderrechtenkader voor het recht op onderwijs een centrale positie krijgt. Kinderen en jongeren hebben immers recht op “de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind”, zoals het Kinderrechtenverdrag stelt.

Echter is het in dit voorstel nog te onduidelijk hoe kinderen en jongeren, die dit voor hun ontwikkeling (al dan niet tijdelijk) nodig hebben, onderwijs-op-maat kunnen krijgen op een locatie die voor hen het meeste geschikt is. Alleen zo kunnen zij zich immers ook daadwerkelijk ontplooien, juist op een manier wat vanuit henzelf komt waar zij aan toe zijn. De omgeving kan dit ondersteunen (faciliteren) dat deze ontwikkeling plaatsvindt. Bij o.a. doorzettingsmacht kiezen anderen wat het kind moet leren en wordt het opgelegd.

BVIKZ vraagt daarnaast nadrukkelijk aandacht voor de positie van de ouders van de kinderen/jongeren waar het bij dit wetsvoorstel om gaat. Sommige kinderen zijn wel leerbaar, maar komen niet tot hun recht op een school. Onderwijs volgen zou ook mogelijk moeten zijn op alle mogelijke plekken waar het kind of jongere zich juist prettig en veilig voelt. Dit behoeft niet altijd een school te zijn. Dit kan ook op een ontwikkelplek of op een andere locatie. Zo komt het kind/jongere weer tot rust en komt het tot ontwikkeling met daarbij de mogelijkheid te leren op zijn of haar tempo en niveau. Onderwijs op maat. Het kind voelt zich gehoord en serieus genomen. Er wordt gekeken naar wat het kind aan kan en niet naar wat het zou moeten kunnen volgens het onderwijssysteem.

Rechtspositie

BVIKZ staat niet achter de doorzettingsmacht van de jeugdarts en het Samenwerkingsverband. Wij staan wel voor samenwerking met ouders en kind. **Leerplicht dient vervangen te worden voor Leerrecht.** Zo krijgen ouders en kind meer rechten. Bij Leerplicht hebben zij deze rechten niet en wordt er van ze geacht hun kind onderwijs te laten volgen op een schoolse setting. Maar dat dit mogelijk niet de juiste plek zou zijn voor het kind wordt niet naar gekeken. Bij Leerrecht wordt er wel naar het kind gekeken en wordt deze ook gehoord. Maar dit dient wel goed vastgelegd te zijn in het wetsvoorstel Leerrecht.

Wij vinden dat de rechtspositie van ouders en kind niet goed is vastgelegd in het wetsvoorstel. Er wordt onvoldoende aandacht besteed aan de rechten en de belangen van het kind. De focus ligt voornamelijk op de rol van de jeugdarts, maar gaat niet in op de rechten van ouders en kind. Volgens het wetsvoorstel krijgt de jeugdarts een belangrijke rol bij de totstandkoming van de aanpak voor (zorg)leerlingen die op school vast (dreigen te) lopen.

Belang van het kind:

Centraal in het IVRK staat het belang van het kind. In artikel 3 is vastgelegd dat de belangen van het kind een eerste overweging moeten zijn als er een beslissing wordt genomen die het kind aangaat. Om vast te stellen wat in de concrete situatie in het belang van het kind is, moet in de eerste plaats worden gekeken naar de overige rechten die worden genoemd in het IVRK. Wanneer het gaat om een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a Lpw, zijn met name artikel 6 IVRK (recht op ontwikkeling), artikel 12 IVRK (recht om gehoord te worden), artikel 23 IVRK (kind met handicap) en artikel 28 en 29 IVRK (het recht op onderwijs en op onderwijs van goede kwaliteit) van belang.

BVIKZ vindt het ook opvallend dat het belang van het kind in het wetsvoorstel slechts één keer wordt genoemd. De vraag is in hoeverre wordt er in het belang van het kind gekeken in het wetsvoorstel? In het wetsvoorstel dient te worden vastgelegd dat bij de beslissing rondom de toelating tot een school

en bij de beslissing tot het wel of niet vrijstelling van de Lpw de belangen van het kind een eerste overweging dienen te zijn. Dit betekent onder andere dat bij iedere beslissing beschreven moet worden hoe de belangen van het kind zijn onderzocht en beoordeeld en welk gewicht eraan is toegekend bij het nemen van het besluit.

Bronvermelding: Defence for Children. Wij sluiten ons aan bij hun visie.

Recht om gehoord te worden

Ieder kind heeft volgens artikel 12 IVRK het recht om zijn mening te geven over alle zaken die hem aangaan. Onderwijs valt hier ook onder. Hierbij dient men wel passend rekening te houden met de leeftijd en rijpheid tijdens het horen van het kind. Voor kinderen met een beperking is het recht om hun mening te geven nadrukkelijk in artikel 7 lid 3 VN-Verdrag Handicap neergelegd. Uitgangspunt is dat ieder kind in staat is zijn mening te uiten.

Uit de toelichting blijkt niet in hoeverre er rekening wordt gehouden met de mening van het kind. Het is niet duidelijk of het kind de mogelijkheid krijgt om zijn mening te geven en hoe deze inzichtelijk wordt gemaakt. In de Memorie van het Toelichting (bij het concept wetsvoorstel) staat niet vermeld of het kind in het vervolg zal worden betrokken bij de te voeren gesprekken of dat het kind gehoord wordt tijdens een apart gesprek met het kind. Er wordt ook niet ingegaan op de vraag of een kind de mogelijkheid heeft te kunnen klagen over een beslissing n.a.v. de verklaring van de jeugdarts. Daarnaast dient het duidelijker vastgelegd te worden op welke manier kinderen zelf het initiatief kunnen nemen om hun mening te uiten.

Bronvermelding: Defence for Children. Wij sluiten ons aan bij hun visie.

BVIKZ is van mening en vindt het vooral noodzakelijk dat in het wetsvoorstel en de toelichting daarop het recht om gehoord te worden uitdrukkelijk wordt vermeld en vastgelegd.

RechtswaARBorgen

Ouders kennen het kind het beste, maar het kind loopt vast in het onderwijs. De jeugdarts is toch van mening dat het kind naar school moet, vervolgens ontstaat er een impasse die niet doorbroken wordt. Er ontstaat een issue. In het wetsvoorstel wordt hier naar ons inziens geen rekening mee gehouden. Wat als ouders het niet eens zijn met de bevindingen van de jeugdarts? Wat als deze zich niet onafhankelijk kan opstellen of niet (tijdig) wordt ingeschakeld door het Samenwerkingsverband? In het wetsvoorstel wordt benoemd dat een jeugdarts met de doorzettingmacht een beroepsgeheim heeft. Wanneer een jeugdarts niet doet wat hij zou moeten doen kunnen ouders de jeugdarts hiervoor tuchtrechtelijk aanpakken. BVIKZ is van mening dat met een tuchtklacht vanuit diverse casuïstiek de rechtspositie van zowel ouders en kind er niet beter op wordt. Dit dient verduidelijkt te worden in het wetsvoorstel.

“Om toestemming te kunnen geven moeten ouders en jongeren adequaat geïnformeerd zijn. Deze op informatie gebaseerde toestemming wordt informed consent genoemd. Voor kinderen onder de 12 jaar moeten de ouders toestemming geven. Kinderen tussen de 12 en 16 jaar geven naast hun ouders toestemming en vanaf 16 jaar worden jongeren geacht om zelfstandig toestemming te kunnen geven. De WGBO is onderdeel van het Burgerlijk wetboek en regelt de rechtsbetrekking tussen arts en patiënt tijdens de hulpverlening. Ook het werk van de jeugdarts valt onder deze wet.”

Bron: NCJ; Wet op Geneeskundige Behandelovereenkomst

Rol van de jeugdarts

BVIKZ is van mening dat een jeugdarts in het wetsvoorstel een te grote rol en verantwoordelijkheid krijgt toebedeeld. Naar onzes inziens staat de jeugdarts met de doorzettingmacht boven de rechten van het kind en zijn of haar ouders. Er is dan geen sprake meer van toestemming en vrije keuze.

Bestuurslid Bvikz, specialisatie Onderwijs

Marco van Breemen